

Drošības padomi

Publicēts: 16.09.2020.

Ceļu satiksmē

Gājēji

* Galvenais, kas jāievēro gājējiem - tā ir pārvietošanās pa ietvi, gājēju ceļu vai gājēju un velosipēdu ceļu, bet ja to nav – pa nomali. Ārpus apdzīvotām vietām gājējiem, kuri iet pa brauktuves malu, vai nomali, jāpārvietojas pretim transportlīdzekļu braukšanas virzienam.

* Tumšajā diennakts laikā ārpus apdzīvotām vietām, kā arī apdzīvotās vietās, kur ceļš nav pietiekami un vienmērīgi apgaismots, gājējiem, kas pārvietojas pa brauktuvi vai nomali, jālieto gaismu atstarotājs vai cits gaismu atstarojoša materiāla elements vai jātur rokā iedegts luksturītis. Atcerēsimies, ka gaismu atstarojošo elementu apgērbā vai aksesuāros nekad nav par daudz un tie ļauj transportlīdzekļa vadītājam Tevi laikus pamanīt. Būtu vēlams tumšajā diennakts laikā vilkt mugurā gaišas drēbes, kas arī ļauj daudz laicīgāk pamanīt gājēju. Atstarotāji jāpieliek pie apgērbā tā, lai pretim braucošo automobiļu vadītāji laikus tos varētu pamanīt. Pie muguras piestiprinātos atstarotājus neredz!

* Gājējiem brauktuve jāšķērso pa gājēju pārejām, bet ja to nav, - krustojumos pa ietvju vai nomaļu iedomāto turpinājumu. Ja redzamības zonā gājēju pārejas vai krustojuma nav, brauktuvi atļauts šķērsot taisnā leņķī attiecībā pret brauktuves malu vietās, kur ceļš labi pārredzams abos virzienos. Vietās, kur ceļu satiksme tiek regulēta, gājējiem jāievēro satiksmes regulētāja vai gājēju luksofora signāli, bet, ja tādu nav, - transportlīdzekļu satiksmes regulēšanas luksofora signāli.

*Daudzi uzskata, ka gājēju pārejas esamība dod gājējiem priekšroku. Daļēji uzskats ir pareizs, tomēr pirms brauktuves šķērsošanas pa gājēju pāreju, kur satiksme netiek regulēta, gājējiem jānovērtē attālums līdz transportlīdzeklim, kas tuvojas, kā arī jānovērtē to braukšanas ātrums un jāpārliecinās par drošību. Jāatceras, ka automobiļa apstāšanās ceļš, braucot pilsētās ar atļauto kustības ātrumu 50 km/h, sastāda aptuveni 30 metrus. Gājēji uz brauktuves nedrīkst kavēties vai bez vajadzības apstāties.

Pasažieri

* Gaidīt sabiedrisko transportlīdzekli atļauts tikai uz iekāpšanas laukumiem, bet ja to nav, - uz ietves vai nomales.

* Ir novērots, ka cilvēki, gaidot tramvajus pieturā, iziet uz brauktuves, kad tramvajs vēl nav apstājies un tādā veidā rada bīstamu situāciju citiem transportlīdzekļu vadītājiem. Atceries, ka tramvaja pieturās, kur nav iekāpšanas laukumu, uziet uz brauktuves, lai iekāptu tramvajā, drīkst tikai tad, kad tramvajs pilnīgi apstājies. Pēc izkāpšanas no tramvaja gājējiem brauktuve jāatbrīvo.

* Transportlīdzekļi pasažieriem, kuru sēdvietas ir aprīkotas ar drošības jostām, braukšanas laikā jābūt piesprādzētiem. Motociklu, triciklu, kvadriciklu un mopēdu pasažieriem braukšanas laikā galvā jābūt aizsprādzētai aizsargķiverī.

* Pasažieriem aizliegts: braukšanas laikā traucēt transportlīdzekļa vadītāju vai novērst viņa uzmanību; atvērt braucošā

transportlīdzekļa durvis; atvērt apturētā transportlīdzekļa durvis, ja tas apdraud ceļu satiksmes drošību vai traucē citus ceļu satiksmes dalībniekus (biežāk tas ir domāts par transportlīdzekļu kreisās puses durvīm); atstāt sēdvietu bez uzaicinājuma, ja transportlīdzeklis apturēts pēc policijas darbinieka vai robežsarga pieprasījuma.

* Ja transportlīdzekļos, kuru sēdvietas ir aprīkotas ar drošības jostām, ved bērnus, kuru augums nepārsniedz 150 cm tiem jāatrodas viņa vecumam un svaram atbilstošā bērnu sēdekliņā un jābūt piesprādzētam ar drošības jostu; bērnam jābūt uz viņa vecumam un svaram atbilstošā paliktņa un jābūt piesprādzētam ar drošības jostu.

* Ievērojiet! Pat nelielas sadursmes rezultātā nepiesprādzēts bērns vienmēr tiek izsviests no sēdekļa. Nesēdiniet bērnu sēdvietā, kas aprīkota ar gaisa spilvenu.

* Pastāv uzskats, ka nepiesprādzēšanās ar drošības jostu nekādu ļaunumu nenodara. Šāds uzskats ir kļūdainais, jo sadursmes rezultātā fizikas likumus piemānīt nevarēsīm un inerces spēks, kas vairākkārtīgi pārsniedz cilvēka svaru, pārvietojot Jūs uz priekšu, kā rezultātā var tikt gūti miesas bojājumi vai pat letālas sekas.

Velosipēdu un mopēdu vadītāji

* Braukt ar velosipēdu pa brauktuvi vai nomali atļauts personām, kas nav jaunākas par 12 gadiem, ar mopēdu – personām, kas nav jaunākas par 14 gadiem. Velosipēda vadītājam jābūt klāt velosipēda, mopēda vai jebkura mehāniskā transportlīdzekļa vadītāja apliecībai, bet mopēda vadītājam – mopēda vai jebkura mehāniskā transportlīdzekļa vadītāja apliecībai.

* Bērni, kas nav jaunāki par 7 gadiem, drīkst braukt ar velosipēdu pa brauktuvi vai nomali tikai pilngadīgās personas pavadībā.

* Velosipēdam un mopēdam jābūt vienmēr tehniskā kārtībā.

* Braucot ar mopēdu jebkurā diennakts laikā, priekšā jābūt iedegtam baltās gaismas lukturim, bet aizmugurē sarkanās.

* Velosipēdam tumšā diennakts laikā vai nepietiekamības redzamības apstākļos abos sānos jābūt diviem oranžiem gaismas atstarotājiem, kā arī priekšā jādeg baltās gaismas lukturim, bet aizmugurē – sarkanās krāsas lukturim. Ja lukturu nav vai tie nedarbojas, velosipēdam priekšpusē jābūt aprīkotam ar baltu atstarotāju, bet aizmugurē ar sarkanu atstarotāju.

* Ar velosipēdu un mopēdu pa ceļu atļauts braukt vienā rindā un iespējami tuvāk brauktuves labajai malai. Ja ir ierīkots velosipēdu ceļš, tad velosipēdam pa ceļu braukt aizliegts.

* Ar velosipēdu un mopēdu aizliegts braukt pa gājēju ceļiem. Ar mopēdu aizliegts braukt pa gājēju un velosipēdu ceļiem, pa ietvēm. Velosipēdiem drīkst braukt pa ietvēm tikai tad, ja netraucē gājēju pārvietošanos.

Autovadītāji

Vispārzināms fakts – braucot pie stūres labāk kļūdas nepieļaut. Taču ideāli vadīt automobili spēj tikai nedaudzi. Pēc statistikas datiem, vadītājs pilsētā 15 minūšu laikā pieļauj vidēji no 5 līdz 10 kļūdām. Protams, to bīstamība ir dažāda, bet katra no tām zināmā mērā palielina iespējamību iekļūt ceļu satiksmes negadījumā.

Liela daļa no pieļautajām kļūdām vadītājam pašam paliek nepamanītas, to viņa vietā ar kompensējošām darbībām paveic citi vadītāji, vai arī laimīgas sagadīšanās pēc kļūdas uzreiz nepārvēršas bīstamās situācijās un satiksmes negadījumos. Tomēr šādu kļūdu rezultātā vadītājam izstrādājas savs automobiļa vadīšanas stils, kas gala rezultātā ir par iemeslu ceļu

satiksmes negadījumu izraisīšanā. Tāpēc ir svarīgi zināt sava auto vadīšanas stila kļūdainību, saprast tā cēloņos un iemeslus.

Novērošanas kļūdas

Vadot automobili vadītājam jābūt īpaši uzmanīgam un visa uzmanība jāveltī brauktuvei. Vadītājam nav tikai jāseko savam automobilim, bet arī citiem transportlīdzekļiem, to kustības trajektorijām. Jāpievērš uzmanība arī gājējiem, kuri vēlas šķērsot brauktuvi, vai, kas stāv pieturās un gaida sabiedrisko transportu, kā arī tie, kuri izkāpuši no tā. Uzmanību no ceļa novērš runāšana pa telefonu, SMS sūtīšana, kā arī ēšana, lūpu krāsošana, runāšana ar pasažieriem utt. Daudziem liekas – sākums, bet šis „sākums” var būt par iemeslu satiksmes negadījumam.

Komunikācijas kļūdas

Te varētu runāt par savstarpējo cieņu un braukšanas kultūru. Ieslēdzot laicīgi virzienrādītāju, lai varētu nogriezties, vai pārkārtoties citā joslā, mēs izrādām cieņu citiem satiksmes dalībniekiem, kas brauc no aizmugures vai pa blakus joslu un, kuri var savlaicīgi paredzēt jūsu veikto manevru. Pat braukšana pēc „rāvējslēdzēja” principa, kad vienā joslā atrodas šķērslis un jāpārkārtojas blakus esošajā joslā, samazina risku nokļūt satiksmes negadījumos.

Ātruma izvēle

Lielākā daļa satiksmes negadījumu pārsniedzot maksimāli atļauto kustības ātrumu vai nepareizās ātruma izvēles atbilstoši ceļa un meteoroloģiskajiem apstākļiem. Pārsniedzot atļauto braukšanas ātrumu pat par 10 km/h palielinās risks nokļūt satiksmes negadījumā, jo kad radīsies kustības bīstamība un vajadzēs noreagēt uz to, veicot bremzēšanu, tad apstāšanās ceļš palielināsies par vairākiem metriem. šie metri var būt izšķiroši ceļu satiksmes negadījumā. Nav jābrauc ar maksimāli atļauto ātrumu, ja ceļš ir nepārredzams, slidens, bedrains, ar dažādiem segumiem. Labāk ātrumu samazināt un braukt lēnāk, lai nepieciešamības gadījumā, laicīgi noreagēt uz radušos bīstamo situāciju un novērst satiksmes negadījuma rašanos. Nav māksla nospiegt gāzes pedāli, māksla ir apturēt transportlīdzekli un novērst negadījumu.

Bremzēšana

Nav jāveic bremzēšana bez nepieciešamības. Kļūdainš uzskats ir tam, ka nospiežot bremžu pedāli automobilis apstāsies ātri un virzīsies mums nepieciešamajā virzienā, inerces rezultātā ar nobloķētiem riteņiem tas virzīsies taisni un nebūs vadāms. Tādas kļūdas parasti raksturīgas, braucot pa līkumainiem ceļiem, kā arī veicot novēlotos nogriešanās manevrus.

Distances ievērošana

Apdzīvotās vietās par satiksmes negadījumu rašanās iemeslu bieži vien ir distances neievērošana starp transportlīdzekļiem. Kad notiek tāds satiksmes negadījums, vadītāji nereti vaino priekšā braucošā automobiļa vadītāju (pārāk lēnu brauca, strauji bremzēja utt.). šis uzskats ir kļūdainš, jo praktiski vienmēr satiksmes negadījuma rašanās iemesls ir aizmugurē braucošā automobiļa vadītāja nepareizā rīcība – nav izvēlēta atbilstoša braukšanas distance. Ceļu satiksmes noteikumi nosaka – transportlīdzekļa vadītājam, atkarībā no braukšanas ātruma, jāizvēlas tāda distance, lai, priekšā braucošajam transportlīdzeklim bremzējot, būtu iespējams izvairīties no sadursmes.

leteikums! Ja vadām auto ar ātrumu 50 km/h, distanci izvēlamies 50 m, ja vadām ar 90 km/h, distanci izvēlamies 90 m. Jo īpaši šis princips ir veiksmīgs uz slapjas vai slidenās brauktuves.

1. Kurās valstīs reģistrētu transportlīdzekļu īpašniekiem/turētājiem tiek nosūtīti administratīvā pārkāpuma protokoli – lēmumi par atļautā braukšanas ātruma pārkāpumiem, kuri fiksēti ar tehniskiem līdzekļiem (fotoradariem) Latvijas Republikas teritorijā?

Lēmumi par atļautā braukšanas ātruma pārkāpumiem, kuri fiksēti ar tehniskiem līdzekļiem (fotoradariem) Latvijas Republikas teritorijā, tiek pieņemti un nosūtīti 8 EEZ (Eiropas ekonomikas zonas) valstīs - Lietuvā, Igaunijā, Polijā, Zviedrijā, Vācijā, Somijā un Slovākijā - reģistrētu transportlīdzekļu īpašniekiem/turētājiem.

2. Kā pārliecināties par to, vai saņemtais administratīvā pārkāpuma protokols – lēmums par atļautā braukšanas ātruma pārkāpumu, kurš fiksēts ar tehniskiem līdzekļiem (fotoradariem) Latvijas Republikas teritorijā, ir tiesisks un nav viltots?

Latvijas Republikas Ceļu satiksmes likuma 43.⁶pants reglamentē īpatnības administratīvo pārkāpumu lietās attiecībā uz pārkāpumiem, kuri fiksēti ar tehniskiem līdzekļiem, neapturot transportlīdzekli, tostarp, nosakot gan minētajās lietās pieņemto lēmumu saturu, gan to, ka tie ir spēkā esoši un saistoši bez jebkādiem pilnvaroto vai atbildīgo personu parakstiem. Proti, Ceļu satiksmes likuma (turpmāk – CSL) 43.⁶panta septītā daļa paredz, ka administratīvā pārkāpuma protokols–lēmums ir derīgs bez administratīvo sodu piemērojušās amatpersonas paraksta.

Ievērojot minēto, šaubu gadījumā pie administratīvās atbildības sauktajai personai, pārbaudot lēmumā ietvertās informācijas atbilstību CSL 43.⁶panta sestās daļas prasībām, ir viegli pārliecināties, ka attiecībā pret viņu pieņemtais lēmums ir spēkā esošs un vērā ņemams paziņojums. Ja pie administratīvās atbildības sauktajai personai joprojām pastāv šaubas par pieņemtā lēmuma tiesiskumu, viņai ir tiesības iesniegt lēmuma pieņēmējam iesniegumu ar lūgumu apstiprināt pieņemtā lēmuma autentiskumu.

3. Kādos gadījumos ir jāaizpilda administratīvā pārkāpuma protokolam – lēmumam par atļautā braukšanas ātruma pārkāpumu, kurš fiksēts ar tehniskiem līdzekļiem (fotoradariem), pievienotā Atbildes veidlapa?

Administratīvā pārkāpuma protokolam – lēmumam piemērotā Atbildes veidlapa jāaizpilda tikai gadījumā, ja persona, kurai piemērots administratīvais sods, nav vadījusi transportlīdzekli pārkāpuma izdarīšanas brīdī. Atbildes veidlapā jānorāda personu, kura pārkāpuma izdarīšanas brīdī vadīja transportlīdzekli, identificējošos datus (vārdu, uzvārdu, personas kodu, dzīvesvietas adresi, vadītāja apliecības numuru, izdošanas datumu un vietu, vadītāja apliecības izdevēju valsti) un atbildes veidlapai jāpievieno pierādījumus, kas apliecina, ka šī persona pārkāpuma izdarīšanas brīdī vadīja transportlīdzekli. Aizpildot Atbildes veidlapu, persona ar savu parakstu apliecina, ka sniedz patiesas ziņas par personu, kura pārkāpuma izdarīšanas brīdī vadīja transportlīdzekli.

Gadījumā, ja persona, kurai piemērots administratīvais sods, pārkāpuma izdarīšanas brīdī pati ir vadījusi transportlīdzekli, Atbildes veidlapa nav jāaizpilda.

4. Vai administratīvais sods par atļautā braukšanas ātruma pārkāpumu, kurš fiksēts ar tehniskiem līdzekļiem (fotoradariem), tiks atcelts, ja persona, kurai tas piemērots, pati nav vadījusi transportlīdzekli pārkāpuma izdarīšanas brīdī?

Ja transportlīdzekļa īpašnieka/turētāja iesniegtie pierādījumi – Atbildes veidlapa un tai pievienotie vadišanas faktu apliecinājoši pierādījumi (nomas līgums, pirkuma-pārdošanas līgums, transportlīdzekļa vadītāja paskaidrojumi utml.) - apliecinās, ka pārkāpuma izdarīšanas brīdī transportlīdzekli ir norādītais transportlīdzekļa vadītājs, iestāde lēmumu par administratīvā soda piemērošanu transportlīdzekļa īpašniekam/turētājam atcels un pieņems lēmumu par tā piemērošanu transportlīdzekļa vadītājam.

5. Kā pareizi apmaksāt ar administratīvā pārkāpuma protokolu – lēmumu par atļautā braukšanas ātruma pārkāpumu, kurš fiksēts ar tehniskiem līdzekļiem (fotoradariem) Latvijas Republikas teritorijā, piemēroto naudas sodu?

Lai nodrošinātu kvalitatīvu maksājuma izpildi, starptautiskā maksājuma SEPA (Single EuroPayments Area) uzdevumā korekti jānorāda saņēmējstādes rekvizīti, kā arī maksājuma mērķi obligāti jānorāda administratīvā pārkāpuma protokola – lēmuma numurs. Ievadot saņēmēja nosaukumu un citas bankas IBAN kontu kādā no Eiropas ekonomiskās zonas valstīm, kā arī izvēloties “EUR” kā maksājuma valūtu, forma automātiski piedāvās to kā SEPA maksājumu.

Naudas sods iemaksājams:

Saņēmējs	VALSTS KASE
Adrese	Smilšu iela 1, Rīga, Latvija, LV-1919
Konta nr. (IBAN)	LV31TREL1060141015220
Saņēmējstāde	VALSTS KASE
Saņēmēja BIC/SWIFT	TRELL22XXX
Maksājuma summa	__,00 EUR
Maksājuma mērķis	administratīvā pārkāpuma protokola – lēmuma numurs

Maksājumā saņēmēja kontam obligāti jābūt IBAN formātā (rakstītam bez atstarpēm).

Gadījumā, ja maksājumu veikt neizdodas, vēlreiz jāpārlicinās, vai maksājuma uzdevums ir aizpildīts pareizi. Ja nav iespējams veikt maksājumu, jāsaazinās ar savu banku, lai saņemtu konsultāciju.

Neskaidribu gadījumā, kā arī lai saņemtu atbildes uz jautājumiem, kas saistīti ar atļautā braukšanas ātruma pārkāpumiem, kuri fiksēti ar tehniskiem līdzekļiem (fotoradariem) Latvijas Republikas teritorijā, un par tiem piemērotajiem sodiem vai to apmaksu, var sazināties ar iestādi elektroniski uz e-pasta adresēm - speedcamera@vp.gov.lv; kanceleja.cpp@vp.gov.lv, vai arī zvanīt pa tel.nr.[+37167208108](tel:+37167208108).

Drošība internetā

Desmit interneta saziņas noteikumi visiem:

- 1 Sargājiet savu privāto dzīvi, neizpaužiet vārdu, tālruna numuru, adresi, paroli vai citu informāciju.
- 2 Neizpaužiet informāciju arī par citiem cilvēkiem.

- 3 Centieties izvairīties no cilvēkiem vai tematiem, par kuriem neesat pārliecināti.
- 4 Anonimitāte nav attaisnojums tam, lai neievērotu normas, uzvestos rupji un aizvainojoši.
- 5 Cieniet citu viedokļus un tiesības, pieprasiet, lai cienītu arī Jūs.
- 6 Ja tiek aizskarts vai kā citādi apdraudēts, bez vilcināšanās izstāstiet to kādam, kuram uzticaties (reālam cilvēkam).
- 7 Nepieļaujiet, ka ar jums manipulē (pierunā veikt prettiesiskas darbības...).
- 8 Jums ir tiesības pārtraukt sarunas ar nevēlamiem cilvēkiem un par nevēlamiem tematiem.
- 9 Ievērojiet interneta lietošanas noteikumus.
- 10 Sargājiet savu apkārtni, draugus un arī nepazīstamus cilvēkus, kuri varētu kļūt par nozieguma upuriem - neesiet vienaldzīgi pret problēmām, kuras redzat.

MOBILO IERĪČU ĻAUNPROGRAMMATŪRAS

Izspiedējvīrusi ir ļaunprogrammatūra, kas bloķē ierīces vai šifrē elektroniskos datus, inficētās datnes izdzēšot vai pilnībā liedzot tām piekļuvi. Lai atgūtu kontroli pār ierīci, kibernetiķi no tās lietotāja prasa izpirkuma maksu. Kriptošerifs ir unikāls bezmaksas rīks, ar kura palīdzību ikviens lietotājs var identificēt izspiedējvīrusa paveidu un atbloķēt digitālos datus bez izpirkuma maksas. Būtiski ievērot arī citus drošības nosacījumus rūpēs par savu ierīču kiberhigiēnu.

Eiropas Savienības Tiesībsargājošās institūcijas un IT drošības uzņēmumi, sadarbībā ar No More Ransom izstrādājuši tīmekļa vietni, kurā jebkurš lietotājs var identificēt izspiedējvīrusa paveidu un atbloķēt digitālos datus bez izpirkuma maksāšanas. Tīmekļa vietne sniedz plašāku informāciju par izspiedējvīrusu būtību un pretpasākumiem, kādus iespējams veikt, lai efektīvi novērstu inficēšanās risku. Lai arī nav atrasts risinājums pilnīgi katram izspiedējvīrusam, tīmekļa vietne tiek papildināta ar jaunām šifra atslēgām un lietotnēm. Visi pieejamie rīki ir bezmaksas un darbojas jebkurā pasaules vietā.

Ierīci inficējot ar ļaunprogrammatūru, tiek bloķēta pieeja tajā esošajiem datiem vai pašai ierīcei. Inficētās datnes līdz ar šifrēšanu tiek izdzēstas, un lietotāji saņem teksta failu ar maksājuma norādēm, kas tiem jāveic, lai atgūtu kontroli pār savu ierīci. Tomēr vēršam uzmanību, ka, veicot prasīto maksājumu, nav garantēts, ka dati tiks atšifrēti. Pietam tādējādi tiek atbalstīts noziedznieku kriminālās darbības modelis, tos iedrošinot attīstīt arvien efektīvākus datu šifrēšanas veidus nolūkā izspiest no cietušajiem līdzekļus.

Ņemot vērā, ka katra jaunā izspiedējvīrusa versija spēj efektīvāk šifrēt datus, jau sākotnēji ir jādomā par drošību, jo daudzos gadījumos, kad ierīce jau inficēta ar izspiedējvīrusu, vairs nevar līdzēt. Tādēļ, pirms ļaunprātīgās programmas nodara kaitējumu, vienmēr nepieciešams parūpēties arī par datu dublēšanu. Ieteicams izveidot vismaz divus datu dublējumus: vienu glabāt mākonī (izmantojiet pakalpojumu, kas automātiski veic datņu dublēšanu) un vienu glabāšanas ierīcē (ārējais cietais disks, zibatmiņa, cits klēpjdators uc.). Dublējāmās ierīces ieteicams atvienot no datora ikreiz, kad tās vairs nav nepieciešamas.

Vēršam uzmanību, ka rīks Kripto Šerifs ir tikai papildu risinājums - pretpasākums, lai izvairītos no apdraudējuma un cīņas ar sekām. Savu ierīču aizsardzībai noteikti jālieto atjaunotas pretvīrusu programmas, jo lielākoties tajās jau ir iekļauts komponents, kas palīdz identificēt izspiedējvīrusa draudus jau sākotnējā inficēšanās periodā, nepieļaujot sensitīvo datu dzēšanu. Lietotājiem pretvīrusu programmatūras izvēlnē ir svarīgi pārliecināties, ka šī opcija ir iespējota.

Tīmekļa vietne No More Ransom ir iniciatīva, ko īstenojušas Nīderlandes policijas Valsts augsto tehnoloģiju noziegumu vienība, Eiropola Eiropas kibernetiķu centrs un divi kibernetiķu uzņēmumi – Kaspersky Lab un McAfee – ar mērķi palīdzēt izspiedējvīrusa upuriem atgūt šifrētos datus, nemaksājot noziedzniekiem izpirkumu. Tas tapis No More Ransom starptautiskās iniciatīvas ietvaros un ir pieejams arī Latvijā.

Izpētīt Kripto Šerifa piedāvātās iespējas var projekta mājas lapā <https://www.nomoreransom.org/lv/about-the-project.html>

Vai esi kādreiz aizdomājies, kā noziedznieki pārvieto vai legalizē noziedzīgā ceļā iegūtos naudas līdzekļus?

Valsts policija teju ikdienas saņem informāciju par gadījumiem, kad radušās aizdomas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju ar citu personu starpniecību. Izmeklējot šādus gadījumus, nereti atklājas, ka naudas legalizācijā iesaistījusies persona jeb tā saucamais “naudas mūļis”, kurš pat nezina, ka kļuvis par organizētas noziedzīgas grupas dalībnieku. Taču tas nebūt neatbrīvo no atbildības, kas par tādām darbībām paredzēta.

Kā tas notiek?

Par “naudas mūļiem” kļūst tādas personas, ar kuru starpniecību noziedzīgās grupas pārvieto un legalizē noziedzīgi iegūtus līdzekļus. Noziedznieku savervētais “mūļis” palīdz legalizēt nelikumīgi iegūto naudu, piemēram, pārskaitot to starp dažādiem maksājumu kontiem, tādējādi nopelnot komisijas maksu.

Visbiežāk par šādu shēmu dalībniekiem kļūst personas, kas ir sociāli nenodrošinātas, bez pastāvīgas dzīvesvietas, arī bezdarbnieki vai studenti, kas nonākuši ekonomiskās grūtībās.

Valsts policija vērs uzmanību, ka, lai kādu apsvērumu dēļ personas iesaistījušās šādos darījumos, būtiski apzināties – tas ir nelikumīgi un par to paredzēta kriminālatbildība. Tāpat arī, piemēram, konta atvēršana vai uzņēmuma izveidošana uz sava vārda pēc trešās personas lūguma un tās turpmākas pārvaldīšanas nodošana trešajai personai ir noziegums, par kuru paredzēta kriminālatbildība.

Par tamlīdzīgām darbībām personu var saukt pie atbildības pēc Krimināllikuma 195.panta, 195¹. panta un 193¹. panta, tas ir par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, nepatiesu ziņu sniegšanu par līdzekļu piederību un patieso labuma guvēju, un datu, programmatūras un iekārtu iegūšanu, izgatavošanu, izplatīšanu, izmantošanu un glabāšanu nelikumīgām darbībām ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem. Par šādu noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, paredzēts naudas sods, mantas konfiskācija un brīvības atņemšana pat līdz divpadsmit gadiem.

Latvijā šis fenomens ir plaši izplatīts un “naudas mūļi” tiek rekrutēti ne tikai noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai Latvijā, bet arī Eiropā.

Kā nekļūt par “naudas mūli”?

Uzmanies no nepamatotiem piedāvājumiem un solījumiem viegli nopelnīt naudu, īpaši, ja solījumi šķiet pārāk labi, lai būtu patiesi. Iespējams, tie tiešām tādi nav!

Ieskaties biežāk sastopamajās pazīmēs, kas varētu liecināt par krāpšanas mēģinājumu:

- Mēstules vai saziņa sociālajos tīklos, solot viegli nopelnīt;
- Sludinājumi, kuros norādīts, ka ārvalstu uzņēmumi meklē “vietējos/ valsts aģentus”, lai strādātu to labā;
- Darba sludinājumi, kuros tiek piedāvāta liela naudas summa par maznozīmīgām darbībām vai bez tām, neuzskaitot nedz izglītības, nedz pieredzes prasības;
- Darba pienākumi nav aprakstīti, izņemot jūsu bankas konta izmantošanu naudas aprītei.
- Visa mijiedarbība un darījumi attiecībā uz šo darbu tiek veikti tiešsaistē;
- Slikti formulēti teikumi ar gramatikas un pareizrakstības kļūdām.

Ko darīt, ja ir aizdomas, ka esi iesaistīts noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā?

Ja radušās aizdomas, ka esi iesaistīts noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā, nekavējoties pārtrauc naudas pārskaitījumus un ziņo Valsts policijai, zvanot pa tālruni 110 vai vēršoties tuvākajā policijas iecirknī.

Video:

[Video 1](#)

[Video 2](#)

[Video 3](#)

[Video 4](#)

[Video 5](#)

Plakāti:

[Plakāts 1](#)

[Plakāts 2](#)

[Plakāts 3](#)

[Plakāts 4](#)

[Plakāts 5](#)

Pazudušas personas meklēšanai

- [Biežāk uzdotie jautājumi un atbildes](#)
- [Prevencija – pirms kaut kas notiek](#)
- [Palīdzības dienests pazudušu bērnu meklēšanai – 116000](#)

Vēršam uzmanību, ka par bezvēsts pazudušām personām uzskatāmas tādas, kuras pēkšņi un bez acīmredzama iemesla pametušas savu pastāvīgo vai pagaidu uzturēšanās vietu, neievēro savu ierasto dzīves veidu un sazināšanās ar tām nav iespējama, kā arī nepilngadīgās un tās personas, kuras vecuma, to fiziskā, garīgā stāvokļa vai slimības dēļ ir aprūpējamas, bet aizgājušas no mājām, ārstniecības iestādēm vai citām uzturēšanās vietām.

Rīcība personas meklēšanai
([Izprintē līdzņemšanai](#))

Ja persona ir pazudusi pēkšņi, bez acīmredzama iemesla un nevar ar viņu sazināties:

Rikojies uzreiz!

Ja kādu no zemāk uzskaitītajiem punktiem neizdodas izpildīt paša spēkiem – neuztraucies un piefiksē visu informāciju, ko izdodas noskaidrot. Ja, izpildot pirmo punktu, bezvēsts prombūtnē esošo personu neizdodas atrast, vērsies policijā, norādot visu līdz tam uzzināto.

1. Apkopo informāciju:

Par personas paradumiem un ikdienas gaitām:

- Apzini personas regulāro draugu, paziņu un kontaktu loku;
- Apzini iestādes, kuras persona apmeklē;
- Sazinies ar personas darba vietu, darba kolēģiem;
- Noskaidro, ko persona ir teikusi par tuvākā laika plāniem, kur vēlētos doties;
- Kādi ir personas biežākie pārvietošanās maršruti? Apseko šos maršrutus.

Sazinies ar iestādēm, lai noskaidrotu vai persona tur atrodas. Jautā arī pēc neatpazītām personām:

- Zvani Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam, lai noskaidrotu vai slimnīcā nogādāta konkrētā persona, vai ap personas pazušanas brīdi vests kāds līdzīgs neatpazīts cilvēks;
- Zvani slimnīcām, tai skaitā arī psihoneiroloģiskām iestādēm ([Slimnīcu saraksts](#));
- Zvani Īslaicīgās aizturēšanas birojam, lai noskaidrotu vai konkrētā persona tur ir ievietota (tel. 67075085);
- Zvani morgam.

2. Iespēju robežās sagatavo informāciju par pazudušo un vērsies tuvākajā Valsts policijas iecirknī:

- Vārds, uzvārds;
- Dzimšanas gads, mēnesis, datums un personas kods;
- Deklarētā dzīvesvieta;
- Faktiskā dzīvesvieta;
- Darba vieta un ieņemamais amats;
- Pazušanas laiks, vieta un apstākļi;
- Pēdējā vieta, kur persona manīta;
- Kas bija līdzī pazušanas brīdī (telefons, maks, bankas karte, atslēgas, e-talons utt.);

- Pazudušās personas ikdienas ieradumi, tostarp hobiji, atkarības;
- Pazudušās personas veselības stāvoklis (īpaši, ja ir kādas hroniskas saslimšanas);
- Ja personai ir saslimšanas, norādiet, kādus medikamentus persona lieto regulāri;
- Personas lietotās e-pasta adreses;
- Ja zināms, norādiet, kādos interneta portālos persona ir reģistrējusies;
- Kādas bankas pakalpojumus persona izmanto;
- Pazudušās personas tālruņa numurs;
- Personas ārējo pazīmju detalizēts apraksts (garums, miesas uzbūve, matu krāsa, acu krāsa u.tml.);
- Personas īpašās pazīmes (tetovējumi, rētas, citas vizuālas pazīmes);
- Apģērba un apavu detalizēts apraksts, kurā persona pēdējo reizi redzēta (veids, krāsa, materiāls, izmērs, u.tml.);
- Sagatavo personas fotogrāfiju, ko iesniegt policijai, lai nepieciešamības gadījumā policija varētu to publiskot. Fotogrāfiju vēlams izvēlēties tādu, kura uzņemta pēc iespējas tuvāk personas pazušanas laikam, lai attēlā persona būtu labi saskatāma un atpazīstama. Fotogrāfiju vēlams sarūpēt elektroniskā formātā.

Lai policijā iesniegtu iesniegumu, ņem līdzi personu apliecinošus dokumentus!

Turpmāk seko policijas norādēm un saskaņo rīcību ar izmeklētāju, kā vēl vari iesaistīties personas meklēšanā.

Ja uzzini jaunu informāciju par bezvēsts prombūtnē esošo vai pazušanas apstākļiem, nekavējoties paziņo par to policijai. Papildus, ja vēlies, vari vērsties arī organizācijā Bezvests.lv – tā ir Valsts policijas stratēģiskais partneris un vienīgā brīvprātīgo meklētāju organizācija, ar kuru Valsts policijai noslēgta oficiāla sadarbība.

Ja personu atrodi, nekavējoties paziņo par to policijai!

Meklējot bezvēsts prombūtnē esošo personu, nekādā gadījumā:

- 1 Nepaļaujies uz ekstrasensiem. Pieredze rāda, ka ekstrasensu prognozes ir nekonkrētas un nereti pretrunīgas – tas rezultātā prasa lieku resursu un enerģijas patēriņu, bez reāla rezultāta.
- 2 Apdomā publicējamo informāciju, lai tā nekaitē meklējamai personai vai meklēšanas procesam. Publicē tikai to informāciju, kura nepieciešama, lai iesaistītie varētu sniegt atbalstu.
- 3 Nepārspilē ar savu aktivitāti. Uzticies profesionāļiem, kuru zināšanas konkrētajā jomā ir labākas par tavām.
- 4 Neveic darbības vienatnē - tas var būt ne tikai neproduktīvi, bet pat bīstami. Īpaši, ja pārmeklējamā vieta ir šaubīga vai bīstama.
- 5 Nekādā gadījumā neveic ar policiju nesaskaņotas darbības. Ja rodas kādas papildus idejas par meklēšanas vietu vai iespējamiem pazušanas apstākļiem – pirms tās pārbaudi, saskaņo iespējamās darbības ar policiju.

1. Viltus ārzemju interneta veikali

Kā tas notiek?

Krāpnieki izveido viltus interneta veikalus, lai ļaunprātīgi iegūtu pircēju naudu. Pircējs noskata kāroto preci, veic tās pirkumu, pārskaitot naudu, taču pasūtītā prece kaut kur pazūd jeb ilgstoši vai nemaz netiek saņemta. Tādās situācijās naudas saņēmējs tišuprāt neizsūta preci, kā rezultātā pasūtītājs kļūst par interneta krāpšanas upuri.

Kā nekļūt par ārzemju interneta veikalu krāpšanas upuri?

- Kritiski jāizvērtē izvēlētais interneta veikals – ja izvēlēta prece tiek noskatīta kādā no populārajiem interneta veikaliem, par pirkuma drošību nevajadzētu uztraukties. Svarīgi pirms pasūtījuma veikšanas internetā ievākt ziņas par konkrēto pārdevēju – atsauksmes, citu pircēju iepriekšējo pieredzi;
- vienmēr rūpīgi jāizlasa pirkuma nosacījumi un noteikumi – šī sadaļa satur ļoti svarīgu informāciju gan par preces izsūtīšanas laiku, gan izsekošanu, gan iespējām to atgriezt utt.;
- jāizmanto atsevišķa norēķinu karte – ja pirkuma apmaksai tiek izmantota kredītkarte, iesakām iegādāties atsevišķu norēķinu karti, ar kuru tiks veikti iepirkumi interneta veikalā un uz kuru tiks pārskaitīta tikai konkrēta pirkuma naudas summa. Tādējādi, ja būs notikusi krāpniecība, naudas saņēmēji iegūs tikai to naudu, kas bija paredzēta attiecīgajam pirkumam;
- ja ir iespēja, jāmaksā pēc pirkuma saņemšanas – lai nepazaudētu naudu, par preci ir iespējams maksāt arī pēc tās saņemšanas;
- nevajadzētu izpaust personīgo informāciju – nekādā gadījumā nevajadzētu atklāt savas norēķinu kartes un pases vai cita apliecinošā dokumenta numuru. Krāpnieki var lūgt ne tikai norādīt norēķinu kartes numuru, bet arī telefona numuru, personīgos datus, norēķinu kartes drošības kodu un pat internetbankas paroli;
- jāpieprasa preces dokuments – pircējs var droši pieprasīt preces, piemēram, sadzīves tehnikas vai elektropreces dokumentu.

2. Neeksistējoša lauksaimniecības tehnikas tirgošana, pieprasot avansa maksājumu

Kā tas notiek?

Krāpnieki ievieto sludinājumu portālos fotogrāfijas ar attiecīgo lauksaimniecības tehniku un tās tehnisko aprakstu, piedāvājot to iegādāties par izdevīgāku cenu, kas bieži ir zemāka par tirgus cenu. Piesaistot potenciālos pircējus, krāpnieki darījuma laikā ar viņiem sazinās telefoniski vai sarakstoties e-pastā. Savstarpējā komunikācija turpinās līdz brīdim, kad krāpnieki potenciālajam klientam nosūta sagatavotu rēķinu par pirmās iemaksas veikšanu, lai organizētu tālāku preces pārdošanu. Brīdī, kad persona attiecīgo samaksu veikusi, komunikācija beidzas un no krāpnieka un pirtās preces vairs nav ne vēsts.

Kā nekļūt par neeksistējošas lauksaimniecības tehnikas tirgošanas upuri?

- Ja ir uzsākta komunikācija ar kādas eksistējošas vai zināmas firmas dīleri elektroniski, jāpārlicinās, kā ir uzrakstīts firmas nosaukums un darbinieka e-pasta adrese, jo visbiežāk tiek veidoti līdzīgi nosaukumi, vien pamainot kādu burtu vai variējot ar pieturzīmēm e-pasta adresē;

- nevajadzētu iegādāties tehniku, kura nav redzēta dzīvē, bet tikai fotogrāfijās;
- nevajadzētu pārskaitīt avansa maksājumu, ja nav pārlicības, ka prece tiešām atrodas darījuma partnera – pārdevēja īpašumā vai valdījumā un var tikt pārdota.

3. Pasargā uzņēmuma e - pastu!

Kā tas notiek?

Sākotnēji kibernetizēti veic uzņēmumu mājaslapu analīzi, ievāc informāciju par darbiniekiem un izmantotajām e-pasta adresēm. Kādam uzņēmuma darbiniekam tiek nosūtīts e-pasts ar inficētu saturu. Ar maldiem panākot inficētā e-pasta atvēršanu, kibernetizēti inficē darbinieka darba staciju ar spiegošanas ļaunatūru, kā rezultātā iegūst piekļuvi e-pasta sarakstei. Tiek izvēlēts kāds no apdraudētā uzņēmuma sadarbības partneriem, un brīdī, kad tas atsūta kārtējo rēķinu apmaksai, rēķins tiek viltots un tajā tiek norādīts kibernetizētiem konts citā bankā (Lielbritānijā, Čehijā, Vācijā, Ķīnā). Parasti par iegāsti bankas konta maiņai tiek minētas dažādu raksturu problēmas ar tiesībsargājošām iestādēm – uzņēmuma nodokļu pārbaude, konta arests, konta bloķēšana un tamlīdzīgi.

Kā pasargāt uzņēmuma e – pastu?

- Veidojot darījuma attiecības ar partneriem, drošības nolūkos ieteicams izmantot dažādus saziņas kanālus, piemēram, telefona sakarus, faksu vai kriptēto saraksti;
- pirms pārskaitīt naudu sadarbības partneriem, vajadzētu pārliecināties, ka rēķinā norādītais bankas nosaukums, bankas konts un uzņēmuma nosaukums atbilst sadarbības partnera norādītajai informācijai;
- ja tiek novērotas izmaiņas sadarbības partnera bankas nosaukumā vai bankas kontā, nepieciešams sazināties ar sadarbības partneri, izmantojot alternatīvo saziņas veidu, lai pārliecinātos par informācijas precizitāti;
- ieteicams izmantot antivīrusu programmas un datorprogrammas ar atjauninātām versijām.

4. Viltus loterijas

Kā tas notiek?

Loterijas būtība – dažādās interneta vietnēs un pārlūkos tiek rīkotas viltus akcijas, kurās interneta lietotāji aicināti piedalīties neeksistējošās loterijās, tādējādi laimējot vērtīgas balvas. Atbildot pareizi uz dažiem jautājumiem, tiek izlozēti vairāki pareizo atbilžu autori, kuri savā īpašumā it kā saņems kādu vērtīgu balvu. Tomēr, lai laimestu saņemtu, personām ir jāsniedz savi personīgie un bankas kartes dati. Šāds aicinājums rada aizdomas, ka tādā veidā tiek izkrāpti fizisko personu dati.

Kā nekļūt par krāpnieku upuri?

- Kritiski jāizvērtē interneta vietnes piedāvātais saturs un valoda, kā arī iespējamās loterijas nosacījumus;
- jāizvērtē nepieciešamība trešajām personām sniegt savus personīgos datus.

5. Viltus AS "Latvijas gāze" darbinieks

Kā tas notiek?

Krāpnieks uzdodas par AS "Latvijas gāze" darbinieku, kura mērķis, iegūstot uzticību, iekļūt privātīpašumā, lai izdarītu zādzību vai laupīšanu. Kā iemesls iekļūšanai privātīpašumā var būt vēlme pārbaudīt skaitītāja rādījumus, kā arī jebkurš cits ticams iemesls.

Kā nekļūt par viltus AS "Latvijas gāze" darbinieka upuri?

- 1 Šaubu gadījumā jāpieprasa apsekotājus uzrādīt "GASO" darbinieku apliecības*;
- 2 lai pārliecinātos, ka Jūsu īpašumā darbus veic "GASO" darbinieks, jāzvana: darba dienās no pulksten 8.00 līdz 17.00 – pa tālruņa numuru 155, pēc pulksten 17.00 un brīvdienās – pa tālruņa numuru 114;
- 3 GASO" darbinieka apliecības paraugu un formastērpus var apskatīt GASO mājaslapas sadaļā "Atpazīsti GASO" - <https://www.gaso.lv/atpazisti-gaso> ;
- 4 ja tiek konstatēts, ka notikusi krāpniecība, nekavējoties jāvēršas tuvākajā Valsts policijas iecirknī vai jāzvana pa tālruni 110.

*Saskaņā ar likumā noteikto AS "Latvijas Gāze" reorganizāciju, ar 2017. gada 1. decembri vienīgā komercsabiedrība Latvijā, kas ir tiesīga veikt dabasgāzes sadales sistēmu apsekojumus mājāsaimniecībās ir akciju sabiedrība "GASO".

Telefonkrāpnieki

Policija aicina iedzīvotājus būt piesardzīgiem, saņemot telefona zvanus no nezināmām personām, kuras sevi iepazīstina kā dažādu uzņēmumu finanšu brokerus vai arī dažādu citu arodu "finanšu speciālistus". Saziņas procesā, krāpnieki izmantojuši telefona numurus, kas reģistrēti dažādās valstīs (Latvijā, Lietuvā, Igaunijā, Portugālē, Itālijā, Austrijā, Francijā, Beļģijā, Anglijā, Vācijā, Rumānijā, Nīderlandē un citās valstīs) un visai uzstājīgā veidā aicina iedzīvotājus investēt finanšu līdzekļus dažādās brokeru/ ieguldījumu platformās, kuras nav tiesīgas darboties Latvijā. Potenciālajiem ieguldītājiem piekritot aicinājumam, komunikācija turpmāk notiek, izmantojot tērzēšanas lietojumprogrammu "Skype" vai "Whatsapp". Jāuzsver, ka sarunvaloda starp ieguldītājiem un "finanšu speciālistiem" notiek krievu valodā, taču nedrīkst izslēgt arī iespēju, ka krāpnieki turpmāk var komunicēt citās valodās. Jāatzīmē, ka līdz šim fiksētajos gadījumos, zvanītāji latviski nerunā.

Šajos krāpšanas gadījumos arvien parādās jaunas platformas ar jaunajiem nosaukumiem, taču līdz šim krāpnieki piedāvājuši investēt platformās, kuru nosaukumā ir sekojoši vārdi:

gfbroker.;

alegramarkets.;

market-invest.;

maximarkets.;

mmglobal.;
everest.;
everest-trade;
gmoption.;
Capital Citadel FX;
Citadel Forex;
Go Capital FX;
CT – Trade;
Delloy Trade;
Glenmore Investment;
Trade.Rock-Finance;
Rock Capital Market;
Fx-dealer;
24option;
Fxnobels;
Fxgtrade;
Stock trade market;
Markets-invest;
alphacapital u.c.

Ar šo "finanšu speciālistu" palīdzību, uzticīgie iedzīvotāji izveido norēķina kontus virtuālās interneta platformās un tiek uzsākta investīciju ieguldīšana. Tādā veidā piesaistītās personas, kuras piekritušas iesaistīties apšaubāmajās finanšu operācijās tiešsaistē, sāk veikt dažādas finanšu darbības, kuru rezultātā vairākos maksājumos pārskaita dažādas naudas summas. Turpinot komunikāciju ar augstāk minētajiem "finanšu speciālistiem" – krāpniekiem, pēc viņu ieteikumiem ieguldītāji turpina veikt dažādas finanšu darbības – pērk un pārdod akcijas, veic citas finanšu aktivitātes, kas kopumā rada iespaidu, ka personas no šīm darbībām iegūst peļņu, taču patiesībā šo naudu zaudē.

Valsts policijai, veicot pārbaudi par šāda veida gadījumiem, ir pamatotas aizdomas, ka šādu naudas izkrāpšanas shēmu īsteno organizēta personu grupa no ārvalstīm, un noskaidrots, ka tie veikti ne tikai Latvijā, bet arī kaimiņvalstīs.

Lai sevi pasargātu no krāpšanas, policija aicina iedzīvotājus būt piesardzīgiem un nebūt pārlietu uzticīgiem, komunicējot ar nepazīstamiem cilvēkiem. Tāpat, pirms pieņemt lēmumu par finanšu līdzekļu ieguldīšanu, jāpārlicinās vai minētais uzņēmums (*uzņēmējdarbība*) ir reģistrēta Latvijā, kāds ir tā darbības veids, saņemtās licences un jebkāda cita veida informācija, kas liecina par uzņēmuma darbības tiesiskumu Latvijas teritorijā. Par to, vai attiecīgā investīciju platforma vai

izvēlētais pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs savus pakalpojumus sniegt Latvijā, iedzīvotāji var pārliecināties FKTK mājas lapā (www.fktk.lv), kur ir atrodama informācija par licencētiem noguldījumu pakalpojumu sniedzējiem Latvijā. Ja tajā neatrodiet informāciju par izvēlēto investīciju platformu vai ieguldījumu brokera sabiedrību, tad to darbība nav atļauta vai ir aizliegta Latvijā.

Tāpat Valsts policija atgādina iedzīvotājiem būt īpaši piesardzīgiem, rīkojoties ar saviem personas datiem, elektronisko maksāšanas līdzekļu (kredītkaršu) datiem un citu personisku informāciju. Lai nepakļautu sevi krāpšanas riskam, nekādā gadījumā tos nedrīkst izpaust citām personām.

-
-
-

Velosipēdu īpašniekiem

1. Ja Tu iegādājies velosipēdu veikalā, tad pārliecinies, ka saņem arī čeku un velosipēda pasi. Velosipēda pase apliecina, ka Tu esi velosipēda īpašnieks.
2. Iegādājoties lietotu velosipēdu, pēc tā rāmja numura ir iespējams noskaidrot, vai šis velosipēds ir reģistrēts, neregistrēts vai zagts.
3. Ir svarīgi savu velosipēdu reģistrēt CSDD velosipēdu reģistrā. Velosipēda zādzības gadījumā policija tā likumīgo īpašnieku meklēs pēc velosipēda rāmja numura. Vairāk informācijas ir [šeit](#).
4. Iegādājies kvalitatīvu velosipēda saslēgu. Par visdrošāko tiek uzskatīta U-veida slēdzene.
5. Lietojot U-veida saslēdzēju, tas jāsaslēdz pēc iespējas zemāk pie rāmja un ar atslēgas caurumu uz zemi, lai zaglis to nemēģinātu atmūķēt.
6. Uzglabājot velosipēdu mājās (šķūnītī, garāžā, pagrabā), iesakām pārliecināties, ka šīs telpas ir aizslēgtas ar drošām slēdzenēm. Nav ieteicams velosipēdu glabāt uz balkona, jo zaglis var kāroto mantu nolūkot un nozagt, pat neiekļūstot telpās.
7. Novietojot velosipēdu publiskā vietā, tai jābūt labi redzamai un gaišai. Vienmēr rūpīgi novērtējiet, vai objekts, pie kā pieslēdzat velosipēdu, ir drošs pret salaušanu, deformāciju un pārvietošanu.
8. Nenovieto velosipēdu publiskā vietā pa nakti vai uz ilgāku laiku bez uzraudzības. Saslēdzējs tikai aizkavē, nevis attur zagli no velosipēda zādzības.
9. Noņemiet no velosipēda visus tā aksesuārus, kurus uzskatāt par vērtīgiem, jo tie var pievilināt zagli. Neatstājiet savas personīgās mantas velogroziņos vai velosomās.
10. Informē citus velodraugus par to, kā pasargāt savu velosipēdu no zagļiem.

Kā pasargāt savu īpašumu:

- Publiski neapspriediet savu īpašumu un finansiālo stāvokli.
- Nesniedziet nevienam informāciju par savā īpašumā ierīkotajiem drošības līdzekļiem.
- Parūpējieties par sava mājokļa drošību pat, ja pametat to uz pavisam neilgu laiku – kārtīgi aizslēdziet durvis un aizveriet logus.
- Uzturiet labas attiecības ar kaimiņiem un pievērsiet uzmanību pēkšņām izmaiņām jūsu īpašuma apkārtnē un ikdienas ritmā.
- Redzot aizdomīgas darbības pie kaimiņu īpašumiem, nekavējoties ziņojiet par tām policijai.
- Neglabājiet viegli pieejamās vietās nozīmīgus dokumentus un vērtslīetas.
- Atcerieties, ka suns var būt ne tikai mājas mīlulis, bet arī uzticams īpašuma sargs.
- Apsveriet iespēju apdrošināt savu īpašumu, lai nodrošinātu iespēju pēc zādzības aizstāt nozagtās mantas.

Mīti un patiesība par īpašumu drošību

* Gan iedzīvotāji, gan zagļi norāda, ka visbiežāk tiek nozagta nauda un dažādas sīkietas, ko ir vieglāk realizēt, - juvelierizstrādājumi un nelielas elektropreces (datori, mobilie telefoni un fotoaparāti). Ļoti reti tiek zagti televizori un citas lielākas mantas, jo to iznešana no mājokļa ir apgrūtināta. Vērā ņemams tas, ka zagļi atšķirībā no iedzīvotājiem norāda, ka tos interesē arī dokumenti, tāpēc iedzīvotājiem ieteicams parūpēties par drošu savu svarīgāko dokumentu uzglabāšanu.

*Pilsētās iekļūšanai mājokļos galvenokārt tiek izmantoti balkoni un logi, it īpaši, ja mājokļa iemītnieki paši ir tos atstājuši nenaslēgtus.

* Reģionos un privātmājās zagļi visbiežāk ielaužas saimniecības ēkās un garāžās, kas nav savienotas ar dzīvojamo ēku.

* Cilvēkiem, kas savos lauku īpašumos uzturas tikai periodiski, ir īpaši ieteicams parūpēties par to pieskatīšanu saimnieku prombūtnes laikā, jo pēdējā laikā zagļi ir īpaši iecienījuši šādas mājas.

Drošības pasākumi

* Būtiski ir kārtīgi aizvērti logi, izturīgas durvis ar kvalitatīvu slēdzeni, elementāras signalizācijas sistēmas un kaimiņu vēriba.

* Bieži vien izšķiroši ir tas, ka apkārtējie rīkojas atbildīgi un ziņo par notiekošo policijai, tādējādi ļaujot notvert noziedzniekus.

* Svarīga ir signalizācija!

* Ikvienam ir jābūt vērigam pret apkārt notiekošo, jo pirms zādzības zagļi var censties iegūt informāciju par īpašumu gan no mājokļa saimnieku paziņām un kaimiņiem, gan, novērojot saimniekus, tostarp ielūkojoties dzīvoklī – uzdodoties par piegādātājiem, pakalpojumu sniedzējiem vai tirgotājiem. Arī komunicējot interneta vidē, ir jābūt uzmanīgiem, jo dažkārt dzīvokļu aplaupītāji izmanto informāciju, kuru iegūst internetā, iepazīstoties ar mājokļa saimniekiem vai viņu paziņām.

* Interesanti, ka iedzīvotāji pietiekami nenovērtē suņu kā mājokļa sargu potenciālu, ierindojojot tos vien trešajā drošības līdzekļu vietā aiz signalizācijas un novērošanas kamerām. Turpretim zagļi suņus atzīst par lielāko traucēkli zādzības

paveikšanai, jo tie pievērš apkārtējo uzmanību un atsevišķos gadījumos zagļi arī nevēlas riskēt ar stāšanos pretī lielākam sunim.

Vardarbība

Vardarbības cēloņi

- Vardarbības cēloņi jānošķir no vardarbības iemesliem (ieganstiem).
- Vardarbības cēloņus skaidro dažādas teorijas. Kā galvenos atslēgas vārdus vardarbībai pret sievieti no partnera puses tās piemin: patriarhālu sabiedrību; vardarbību kā iemācītu uzvedības modeli; varmākas un upura izpratni par dzimumu lomām; cīņu par varu; vardarbīgu sabiedrību; vīrieša brīvību; psiholoģiskos aspektus. Alkohols un citas atkarības tiek minēts kā vardarbību pastiprinošs apstāklis, bet ļoti reti tas ir vardarbības patiesais cēlonis.
- Vardarbības iemesli var būt visdažādākie – nepaklausība varmākam; nepienācīga mājas darbu veikšana (atbilstoši varmākas izpratnei); pārāk liela laika pavadīšana ar bērniem; kavēšanās darbā u.tml. iemesli, kas nekādā gadījumā neattaisno vīrieša vardarbīgo uzvedību.

Emocionālās sekas:

- zems pašvērtējums;
- vainas izjūta;
- kauna izjūta;
- trauksme, dusmas;
- bezspēcības izjūta;
- bezcerības izjūta;
- krīze;
- depresija.

Uztveres sekas:

- traumas noliegšana;
- uztveres izkropļojumi;
- amnēzija;
- nakts murgi;
- halucinācijas;
- psihoze.

Fiziskās sekas:

- miesas bojājumi;
- dažādas slimības (migrēna, gremošanas trakta iekaisumi u.c.);
- ginekoloģiskas saslimšanas;
- miega traucējumi.

Seksuālās sekas:

- uzmācīgas bailes no intimitātes;
- nepatika, traucēts uzbudinājums vai orgasms;
- nespēja atdalīt seksualitāti no emocionalitātes;
- pārmērīga seksualizācija.

Starppersonālās sekas:

- izolēšanās;
- atsvešināšanās;
- grūtības attiecībās vispār vai attiecībās ar kādu grupu (vīrieši, sievietes, vecāki, bērni);
- bailes no intimitātes;
- viktīma (upura) uzvedība.

Uzvedības sekas:

- pašsakropļojoša uzvedība (cigarešu dedzināšana uz miesas, roku, kāju, ķermeņa graizīšana);
- pašnāvnieciska uzvedība, pašnāvība;
- ēšanas traucējumi;
- narkotisko vielu un alkohola pastiprināta lietošana;
- izaicinoša, agresīva uzvedība.

Tu esi pārvarējusi vardarbības sekas, ja Tu:

- esi pārtraukusi vainot sevi par vardarbību un pāridarījumiem Jūsu attiecībās.
- atsakies uzņemties atbildību par sava partnera varmācīgo uzvedību.
- esi sapratusi — lai pienācīgi rūpētos par ģimeni, tev vispirms pienācīgi jāparūpējas par sevi pašu.
- atzīsti, ka tev ir tiesības uz savām jūtām un domām un ka tās ir pelnījušas pienācīgu uzmanību.
- vari atļauties kļūdīties un apzinies — lai tu tiktu mīlēta, tev nav jābūt ideālai.
- sāc pienācīgi novērtēt sevi un savas spējas būt patstāvīgai.
- sāc pieņemt reālo situāciju, nevis sapņot par to, kā varētu būt bijis

Atceries!

- Tu neesi vienīgā, kas cieš no vardarbības. Vardarbība ģimenē ir izplatīta parādība.
- Tev ir tiesības pieprasīt un saņemt palīdzību!
- Tu pati vai Tava rīcība nav cēlonis vardarbībai, kas vērsta pret Tevi. Nevaino sevi notikušajā!
- Tu vari izvēlēties — pārtraukt varmācīgu izturēšanos pret sevi vai arī samierināties ar to.

Vardarbība ir tīša uzvedība ar nolūku sāpināt otru.

Vardarbība var ietvert sevī vairākas formas:

- Fiziska vardarbība (grūšana, sišana, spārdīšana un citas darbības, kas saistītas ar spēka pielietošanu pret otru).
- Emocionāla vardarbība (apsaukāšana, ņirgāšanās, pazemošana, aizskaroša izturēšanās, ignorēšana un iebiedēšana utml). Emocionāla vardarbība var izpausties ar vārdiem, izsiņām, zīmītēm, draudu vēstulēm, e-pastu utml.).
- Seksuāla vardarbība (otra aizskaršana intīmās vietās, kad otrs. to nevēlas, iesaistīšana seksuālās darbībās un tiešos seksuālos kontaktos, kā arī apsaukšana izmantojot seksuālas nozīmes vārdus)

Vardarbībā iesaistītās personas:

Varmāka - cilvēks, kurš izturas vardarbīgi. Upuris- cilvēks, pret kuru tiek vērstā vardarbība. Upuris bieži jūtas bezspēcīgs kaut ko mainīt. Klusējošais vairākums- cilvēki, kuri ir vardarbības liecinieki, bet neko nedara, lai to pārtrauktu. Bieži jaunieši baidās vērsties pret vardarbību, jo domā, ka sekos atriebība.

Kāpēc jaunieši izturas vardarbīgi pret citiem:

Viņiem ir savas problēmas - viņi jūtas noskumusi vai dusmīgi par to, kas notiek viņu pašu dzīvē, un skola vai tās apkārtnē ir vieta, kur viņi izlādē savas negatīvās emocijas. Iespējams, viņi paši cieš no vecāku, vienaudžu vai citu līdzcilvēku vardarbības. Viņiem ir bail, ka paši būs tie, kurus izsmies vai sitīs, tādēļ viņi to dara pirmie. Daudziem cilvēkiem, kuri izturas vardarbīgi, ir zems pašvērtējums un, liekot citiem baidīties no viņiem, ir iespēja celt pašapziņu.

Vardarbības sekas:

Fiziskās sekas:

- izmaiņas fiziskajā veselībā- sāpes, ievainojumi, brūces, sliktā dūša utml.
- uzvedības sekas: agresivitāte, mazkustīgums un vēlēšanās ievainot sevi, vai citus utml.
- psiholoģiskās sekas: zems pašvērtējums, trauksme, bailes, vientulība, neuzticēšanās, vainas sajūta utml.
- sociālās sekas: grūtības veidot attiecības, neuzticēšanās, tendence izolēties no sociāliem kontaktiem, grūtības iekļauties kolektīvā.
- kognitīvās sekas: izmaiņas domāšanā, atmiņas, uzmanības un uztveres procesos- grūtības koncentrēties, zūd interese par lietām, pasliktinās sekmes mācībās.

legaumē:

- Ja attiecībās kaut reizi parādās vardarbība un tā netiek pārrunāta un atklāta, tā turpināsies un pieaugs pat tad, ja visādi citādi otra pusīte liksies īsts eņģelis;
- Tas nav normāli, ja cilvēks izturas vardarbīgi savstarpējās attiecībās;
- Varmāka parasti noliedz vardarbības faktu vai arī saka, ka tas nav bijis nekas sevišķs.
- Varmāka parasti notikušajā vaino upuri, citus cilvēkus un apkārtējo situāciju;
- Vardarbīga rīcība nenotiek tāpēc, ka varmāka nav sevi kontrolējis. Tā ir viņa paša izvēle- rīkoties vardarbīgi;
- Varmāka var būt tik simpātiski un pievilcīgi cilvēki, ka no malas nav iespējams pateikt, ka viņu uzvedība var būt vardarbīga;
- Noklusējot par pāri darījumiem, tiek stiprināta uzbrucēja varas apziņa- viņš saņem iedrošinājumu turpināt iesākto.

Neviens nav pelnījis, lai viņam darītu pāri, un to nedrīkst atstāt bez ievēribas!

Atkarības

SMĒĶĒŠANA

Iemesli, kāpēc jaunieši smēķē:

- Nepietiek pašapziņas, lai pateiktu „nē”.
- Visi draugi smēķē, ir grūti atšķirties un nesmēķēt.
- Lai nejustos neveikli tusiņos, kad īsti nezina ko teikt, ko darīt.
- Tic maldīgai ilūzijai, ka smēķējot izskatās pieaugošāks un stilīgāks.
- Netic, ka pieaugot arī viņu veselībai var rasties problēmas.

Iemesli, kāpēc nesmēķēt:

- Ik gadu pasaulē tabaka nogalina 4,9 miljonus cilvēku. Latvijā tabakas lietošanas sekas ir cēlonis vismaz 4380 nāvēm ik gadu. Vai tu gribētu, lai starp šiem skaitļiem būtu kāds tavējais?
- Smēķēšana rada problēmas ar ādu (īpaši pusaudžu vecumā). Vai tiešām tev tas ir vienalga?
- Cigaretēs esošā darva ir lipīga, sveķaina viela, kas pielīp elpceļu sienām, uzkrājoties plaušās. Tev ir lieks plaušu pāris atlikušajam mūžam? Domā Tavam puisim vai meitenei patiks Tava nejaukā elpa?
- Cigarešu sastāvā ir arī acetons (krāsu šķīdinātājs). Vai tiešām tevī ir kāda krāsa, ko gribi izšķīdināt?
- Cigaretes ir dārgas un lētākas nekļūs. Khmm, tiešām nav nekā cita, ko tu vēlētos?

Veidi, kā pateikt smēķēšanai „NĒ”

- Izstāsti draugiem, ka esi nolēmis atmest smēķēšanu!
- Uzraksti, kādēļ vēlies atmest smēķēšanu, un piestiprini to redzamā vietā.
- Nosaki atmešanas datumu un iepriekšējā vakarā izmet cigarešu krājumus.
- Palūdz saviem draugiem un paziņām nesmēķēt tavā klātbūtnē un nepiedāvāt tev cigaretes.
- Pasaki „ jā” kaut kam citam – meitenei/puisim, snovbordam, ritenim, basketbolam, varbūt nodibini grupu?

NARKOTIKAS

Iemesli, kāpēc jaunieši uzsāk lietot narkotikas:

- Vienaudžu spiediens;
- Vēlēšanās iegūt pieaugušā statusu;
- Ziņkāriba, interese visu izmēģināt;
- Zema pašcieņa;

- Nestabila situācija ģimenē.

Pazīmes, kas vecākiem būtu jāievēro bērnos, kuriem draud šī problēma:

- Antisociāla uzvedība (noziegumu izdarīšana);
- Sekmju pasliktināšanās skolā;
- Agrāk svarīgas sociālās vai atpūtas samazināšanas vai pārtraukšana;
- Skolas kavēšana vai neapmeklēšana;
- Motivācijas trūkums, nolaidība;
- Miega traucējumi;
- Svārstīgs, depresīvs noskaņojums;
- Nesaskaņas ar vecākiem, ātra aizkaitināmība;
- Lielākas kabatas naudas prasīšana, nepamatojot tās nepieciešamību;
- Fiziskas pazīmes- smaka (tabakas, alkohola, marihuāna, inhalanti); dūrienu pēdas vēnās, personiskajās mantās atrodamas tabletes, LSD markas, īpatnējas „cigarettes”.

!!! Gadījumā, ja esat konstatējis jūsu bērņā vairākas no iepriekš minētajām pazīmēm, vērsieties pēc palīdzības pie speciālista.

Iemesli, kāpēc nelietot narkotikas

- Patiesībā nav neviena iemesla, lai lietotu narkotikas
- Ir iespēja sevi pasargāt no milzīgām nepatīkšanām un saskaršanos ar slimību, ko sauc par atkarību, un kas vienreiz iegūta, atstāj sekas uz visu turpmāko mūžu
- Daba mūs radījusi ar visām iespējām iegūt to labsajūtu, ko rada narkotisko un psihotropo vielu lietošana, dabiskā veidā – attiecībās ar citiem cilvēkiem, mācoties, sportojot, dziedot, slēpojot, braucot ar sniega dēli vai skrienot;
- Lietojot narkotikas, faktiski Tu sevi ieraksti zaudētāju rindās!
- Lietojot narkotikas, tu zaudē kontroli pār savu dzīvi.

Kā pateikt – nē!

- Paskaidro iemeslu! Ja Tu zināsi faktus par attiecīgo iedarbīgo vielu, Tevi būs grūti pārliecināt, cik labi ir gūt “kaifu”, lietojot šo vielu.
- Atrodi citu nodarbi! Atbildi: “Nē, paldies! Man jāiet uz treniņu!” vai tml.
- Tev nav obligāti jāskaidro, kāpēc Tu negribi lietot atkarību izraisošas vielas, ja Tu to negribi. Tu vari skaidri pateikt “Nē”! Ja tas nelīdz, Tu vari pateikt: “Nē, paldies!” Tu vari vēlreiz atkārtot: “Nekādā gadījumā!”
- Atrodi alternatīvu risinājumu! Novirzi darbību citā virzienā! Piemēram, Tev saka: “Pamēģināsim uzpīpēt!”, Tu atbildi: “Nē, es dodos uz Mežaparku, lai brauktu ar skrituļslidām. Vai nāksi līdz?”
- Var gadīties, ka tavi draugi nolemj pamēģināt kādu atkarību izraisošu vielu. Ja viņi tev ir īsti draugi, viņi tādi arī būs, ja Tu atteiksies pievienoties. Varbūt tieši pasakot “nē”, Tu pats rosināsi viņus lieku reizi pārdomāt vai vajag uzsākt šo vielu lietošanu. Arī tas būs psiholoģiskais spiediens, šoreiz pozitīvais spiediens no Tavas puses.

Jauno tehnoloģiju atkarība - DATORATKARĪBA

Iemesli, kāpēc jaunieši aizraujas ar datoru:

- Dators piedāvā daudz iespēju, tas ir moderni un aktuāli;
- Spēlē vai tīklā pavadītais laiks sniedz gandarījumu;
- Jaunietis var palikt neredzams un anonīms;
- Nav jāuzņemas atbildība par savu rīcību;
- Var izveidot jaunas attiecības, nereti izvairoties no reālām attiecībām.

Pazīmes, kas vecākiem būtu jāievēro bērnos, kuriem draud šī problēma:

- Antisociāla uzvedība (likumpārkāpumu izdarīšana, tai skaitā, smēķēšana, alkohola lietošana, narkotiku lietošana, klaiņošana);
- Paaugstināta agresivitāte;
- Sekmju pasliktināšanās skolā;
- Fiziskas problēmas;
- Pārmērīga acu mirkšķināšana;
- Sarkanās acis;
- Sāpoši iekšji vai plaukstu locītava;
- Kakla vai muguras sāpes.

Veidi, kā pavadīt laiku, nesēžot pie datora:

- Pievērs uzmanību mācībām un savām interesēm – aktīvai atpūtai, dejošanai, dziedāšanai.
- Pavadi laiku kopā ar draugiem vai ģimeni.
- Izplāno, ko Tu darīsi tuvākajā vasarā.
- Izved pastaigāties suni
- Mēģini uzstādīt savu personisko rekordu, darot to, kas tev patīk.

Veidi, kā tikt galā ar pārmērīgu aizraušanos ar datoru:

- Galvenais - saproti atšķirību starp laiku, ko pavadi pie datora mācību vajadzībām un laiku, ko pavadi izklaidējoties;
- Iemācies atpazīt, kādās situācijās Tev rodas tieksme uzspēlēt kādu spēlīti vai pasērfot pa internetu;
- Centies dienā izklaidēties pie datora neveltīt vairāk par 2 stundām. Pats/i kontrolē savu laiku;
- Atceries, ka attiecībām ar cilvēkiem jābūt svarīgākām kā attiecībām ar datoru;
- Nebaidies par savu problēmu pastāstīt saviem vecākiem vai kādai citai personai, kurai tu uzticies;
- Droši lūdz speciālista padomu un konsultāciju.

Vairāk informācija:

Valsts policijas mājas lapā jauniešiem www.sargi-sevi.lv

Bērniem un jauniešiem

- [Drošības pasākumi](#)
- [Veiklais zaķēns](#)
- [VP spēle Sivēns lielpilsētā](#)
- [Jaunatnes politika](#)

Valsts policijas darbs jauniešu auditorijā ir saistīts ar būtiskāko jauniešu problēmu apzināšanu, analīzi, to objektīvo iemeslu konstatēšanu un vēlāko seku likvidēšanu, kas veicina likumpārkāpumu rašanos un attīstību, kā arī to apstākļu novēršanu, kas veicina sasniegt prettiesisko rezultātu.

Skolām un izglītības iestādēm

- [Skolu un izglītības iestāžu pieteikums pasākumam](#)

iesniegumu sūtīt uz jūsu atrašanās vietas reģionam atbilstošo

epastu: kanc@zemgale.vp.gov.lv, kanc@kurzeme.vp.gov.lv, kanc@vidzeme.vp.gov.lv, kanc@latgale.vp.gov.lv, kanc@riga.vp.gov.lv.

- [Drošības izvērtēšana skolā](#)

<https://www.vp.gov.lv/lv/drosibas-padomi>